Ročník 6
pátek 24. září
l.p. 1999

Číslo 4

FEMAĎÁČEK

VYZNÁNÍ

Na FEMAD jsem poprvé přijel před více než dvaceti lety a hned jsem tušil, že jsem doma. Nejen, že jsem zde potkal řadu budoucích kamarádů, s kterými jsme tzv. prodiskutovali ne jednu noc. Nejen, že jsem poznal mnoho zajímavých a inteligentních odborníků, od kterých jsem se spoustu naučil, ale zejména bylo na každém kroku a každým okamžikem zřejmé, že tady jde O DIVADLO. Byl to přímo „boj o nové divadlo", abych tak řekl s dnes již klasikem. Ano, byl to boj nesmlouvavý, někdy veden za pomoci těžkých kalibrů, ale vždy (až na výjimky) boj korektní. Vítězství dvojnásob těšila, prohry dvojnásob mrzely... Tehdy jsem si právě prostřednictvím FEMADu uvědomil, že divadlo není jen soustava vzorečků, pouček a rovnic, které si člověk osvojí a je to, ale že je to daleko složitější umělecká disciplína, která je citlivá (až přecitlivělá) na všechny záchvěvy kolem nás i v nás, že to není jen „ta naše láska", ale že divadlo také bolí. Když pak v době, kdy strukturu programové skladby FEMADu de facto převzal Jiráskův Hronov (konečně!), přišel Milan Strotzer s návrhem udělat z FEMADu jakousi dílnu divadla pro děti, nadšeně jsem s ním souhlasil, neboť již samotné sudičky daly tomuto festivalu do vínku věnovat se takové oblasti divadla, která je řekněme (slušně řečeno) problematická. Myslím, že se mnou budou všichni souhlasit, že oblast divadla pro děti splňuje tato kritéria beze zbytku (profesionální divadlo – zejména činoherní – ani náhodou nevyjímaje). Přitom amatéři mají právě na tomto poli nebývalé možnosti – jediné profesionální činoherní divadlo u nás, které se věnovalo výhradně tvorbě pro děti, Divadlo Jiřího Wolkera, bylo zrušeno, profesionální divadla (ať už pražská či tzv. oblastní) se divadlu pro děti z mnoha důvodů (mimo jiné i ekonomických) věnují jen okrajově a loutková divadla zdaleka nestačí pokrýt poptávku. Je nad slunce jasné, že i v takto oslabené konkurenci však dosáhne

úspěchů jen divadlo, které nabídne dětským divákům výraznou uměleckou hodnotu. A té se, pravda, nedocílí jen smířlivým poklepáváním po ramenou, sebeuspokojením a neuvěřitelně hloupou a sžíravou formulkou „pro děti je to dobrý". Je jen jediná cesta – přistupovat k divadlu pro děti jako ke každé jiné umělecké disciplíně a brát ho s plnou zodpovědností, to jest mimo jiné nepřestávat v sebevzdělávání, hledat podněty, nebát se konfrontace, být neústupný a pokorný zároveň. Být připraven na to, že každé vítězství s sebou přináší pochybnosti a každá prohra poznání. Přesto (nebo právě proto) stojí za to vést neustálý boj O DIVADLO, byť je tento boj (v pravém i přeneseném slova smyslu) neustálý a nekonečný. A to je, oč tu běží! Takový přece byl, je a věřím, že i bude, FEMAD. Proto ho mám moc rád.

Milan Schejbal

Dnešní a zítřejší program

pátek 24. 9.

Kuk	$19^{30} - 19^{40}$	Zahájení 2. části FEMAD
Kuk	$19^{40} - 20^{40}$	DS při ZUŠ Vl. Ambrose Prostějov režie Hana Kotyzová M. Čunderle, M. Přikryl: **Už nikdy nebudu spát v rákosí**
Sok	$21^{00} - 21^{30}$	Studio DŮM Brno / režie Eva Tálská Eva Tálská: **Odpady (I. část: Stárnutí)**

sobota 25. 9.

Sok	$12^{15} - 13^{45}$	Divadlo V Dlouhé Praha / rež. Jan Borna J. Borna, P. Matásek, J. Vodňanský: **Zpívej, klaune**
Kuk	$15^{00} - 16^{00}$	Divadlo DRAK Hradec Králové režie Josef Krofta H. CH. Andersen: **Malá mořská víla**
Sok	$18^{00} - 19^{30}$	DS Trdla Vyškov / režie Alexandr Novák Bří Mrštíkové: **Maryša**
Kuk	20^{00} – ???	Rádobydivadlo Klapý / režie Ladislav Valeš volně podle scénáře I. Bergmana Fany a Alexandr: **A Ježíšek už dávno...**

PRCEK NA STOJÁKA

pouze pro starší 18 let

FERNET STOCK: vezmi hořcový kořen, chininovou kůru, heřmánek římský plus dalších 11 bylinek, přidej čistý líh, čirou pramenitou vodu a karamelový kulér, vše maceruj a destiluj a filtruj, nech uležet osm měsíců v dubových kádích, přelij do smaltových tanků a pak stáčej do lahví. *Výsledek:* získáš výjimečně hořký životabudič. Pije se jen tak, s ledem, ohřátý či jako bavorské pivo. Je to prima politura na rakve a živoucí dech mrtvé milenky. Dnes se ale množí hlasy, že dny Fernetu jsou sečteny, neboť na závodní dráhu vystartoval Rapid, chlapské pití s ocasem – kamzičím, samozřejmě!

Třetí souhrnný seminář

Ze života hmyzu

Seminář tentokrát zahájila Maruška Poesová, interpretovala výsledky práce s dětmi ze semináře B:

Děti dlouho relaxovaly vleže a soustředěně si promítaly „film" – představení. Pohybem pak znázorňovaly, jak se jim představení líbilo. Líbilo moc (11 dětí), cosi vadilo (4 děti). Celkově děti nepřijaly okamžik tmy, kdy nastal ruch v hledišti. Absolutně se líbil začátek, kde byl i humor, který ale už u mravenců scházel a představení potom bylo táhlejší.

Ze života hmyzu aneb: Žít by chtěl každý, Koloběh života, Smrt je přirozená, Sežer nebo budeš sežrán, Život je honička se smrtí.

Které postavy označily děti jako nepříjemné:

Parazit – opičil se po nich a pak je sežral, měnil názory

Jepice – nafintěná

Larvička – žravá, právo žrát má jen ona, nenažraná, lezla, nudila se

Lumek – krvežíznivý, krutý, nabodával na meč, jak zabíjel pořád

Kým by chtěly být: Tři chlapci šnekem, jeden motýlem. Pět holčiček motýlem, jedna tulákem, tři děti ničím.

K obrázkům dětí řekl B. Čermák: Čtyři dívky malovaly víceméně motýly jen jako ilustraci, jedna dívka vraždu těhotné cvrčkové, už obrázek „o něčem". Stejně jako chlapci, kteří malovali obrázky plné agrese, propojili světy lidí a hmyzu, jeden chlapec namaloval smrt, která byla všude („Celé to bylo o smrti."). Postavu tuláka děti moc nevnímaly, nepotřebovaly ho. Chlapci malovali také slimáky, tři se s nimi identifikovali. S parazitem se neidentifikoval nikdo. Celkově děti malovaly o „Hmyzu" moc rády.

Společná diskuse lektorů a diváků se točila okolo ironie a cynismu, kterými inscenace na konci vyznívá. Otázkou bylo, nakolik a od kterého věku jsou děti schopny ironii vnímat a také to, nakolik je inscenace opravdu

zmarná. Divák potřebuje optimistické východisko, naději, proto většina nadhled v závěru pochopila. Pochopení nadhledu slimáků je patrné i z některých výkresů dětí. To, jak se člověk nadhled a ironii naučí číst, je z velké části na umění, na způsobu, jak člověka formuje. Divadlo – dramatická situace – je mocnější sdělit ten který význam než například slovo nebo obraz.

Inscenace mohla vznikat po jednotlivých částech, které se propojily vstupy tuláka. Jeho představitelka používá jiné prostředky a hraje něco jiného i tématicky.

Skrze slimáky se děti vlastně „zachraňovaly", protože takový svět „ze života hmyzu" nechtějí. (Je to patrné i z výkresů.) Slimáci tak, jak jsou kostýmovaní (černá barva, dlouhý kabát....), evokují jistou uniformitu, která lidi určité věkové skupiny spojuje a zároveň je jistým způsobem chrání. Tulák téma posunuje jinam.

Naprosto kladně byla přijata scéna motýlů, jejich téma – romantika, láska... je režijně stylizované v pohybu. Díky hudbě fungovalo v autenticitě, bez nedovedností. Svoje aktuální životní téma tu mladí dokázali zajímavě zprostředkovat.

Naproti tomu scéna chrobáků je nechala „činohře na pospas". Scéna není stylizovaná, herci na sebe nereagují. Principy stylizace a nestylizace se v inscenaci neustále protkávají. Prvnímu rozumíme, druhému ne.

Tulák, který je z druhé skupiny najednou, vstupuje do partnerství, které děti nevracejí. Problém tuláka je v jeho bezpohlavnosti, která oslabuje jeho pohled na dění. Oslabuje také jeho lidství, není konkrétní. Už jeho text je těžký, postrádá situace, naopak překypuje filozofickými úvahami, které se těžko hrají živě. Pozitivní je od režisérky patrná snaha o radikální škrty.

Představení na FEMADu bylo bohužel oslabeno špatným nasvícením, nebylo například pořádně vidět na výborné řešení situace rozbití mraveniště (rozkopání polštářů). Mnoha divákům vadil ruch v hledišti, nemožnost soustředit se, přestože cítili silné téma a text, představení je nemohlo vtáhnout.

O pozoruhodnosti inscenace svědčí už samotná diskuse, zaobírající se dosti podrobně eticko-filozofickou stránkou dopadu hry na diváky.

Líný Lars

Ohlasy dospělého publika byly v podstatě pozitivní. Herci vědí, co hrají, a co chtějí říci. Široká diskuse se rozpoutala o výtvarné stránce inscenace, o změnách scény, o efektech. Někoho upoutávaly více než samotný příběh Larse, jinému připadaly s příběhem v rovnováze. Krajní názory obou skupin mluvily o převážení formy nad obsahem na straně jedné a o radosti z návratu do dětství a světa iluzí na straně druhé. Zaujal text – prvky detektivky, odkrývání tajemství.

Anton Pavlovič Čechov - RACEK

Proměny situace překladem.

Pomiňme v tuto chvíli všechny kontexty a přistupme na zjednodušený předpoklad, že každá doba má osobité společenské konvence provázané s konvencemi etickými a estetickými. Má jiný jazyk literární a divadelní, než měla doba předchozí a bude mít doba následující. Používá jinak lexikum a syntax prostě proto, že některá slova ztratila vztah k označované skutečnosti. Ztratila sílu metaforickou, metonymickou, symbolickou, ale i zcela reálnou oslovit, a v osloveném divákovi vybudit či vzbudit představu. Proto nové překlady, nová přebásnění, nové promluvy, jejichž obraz-ností se konstituuje současný smysl. Překlad vytváří "situaci jinou, jinak," neboť slova posunují význam a smysl tím, jak jinak tvarují motivy, přes ně vztahy a téma.

Ne každý z inscenátorů se ponoří do souvislostí propojených s textem (dramatickým, epickým, lyrickým), který chce jevištně vyložit, přes který chce ozřejmit sebe, a to bez ohledu zda jde cestou „sdělení" či „sdílení". Necítí ani potřebu číst další texty téhož autora, neboť již byl osloven - celkem, částí, jedinou větou - v jeho nitru již byl spuštěn svébytný proces představ. Proč ne, toto rozhodnutí je legitimní zrovna tak, jako divákův osobitý názor na shlédnuté. Snad ale nebude od věci, když tutéž drobnou situaci předložíme v různých překladech (s vědomím, že se naleznou i výraznější příklady). Překlady objasní důležitost jednoho ze stavebních kamenů inscenace, a to slova! Neboť jenom slovo (přes všechny kontexty plynoucí z nonverbálních výrazových prostředků) má jedinečnou schopnost proměnit význam a smysl situace, a od hodnoty slova se odvíjí řešení mizanscény.

Hra se odehrává na statku Sorina, kde jeho sestra - herečka Irina Arkadinová tráví dobu volna a kam jezdí za svým synem K. Treplevem. Ten má literární ambice, napsal hru, kterou nastudoval pro rodinnou společnost, ke které patří i matčin přítel, úspěšný spisovatel B.A.Trigorin. Treplev miluje Ninu – protagonistku představení, dceru majitele sousedního statku. Osu hry tvoří kromě problémů seberealizace také série neopětovaných citů. Nina se postupně upíná k Trigorinovi a tímto vztahem je zraněn Treplev i Arkadinová. Máša, dcera Sorinova správce, se sice provdá za učitele Medvěděnka, ale po léta neopětovaně miluje Konstantina, podobně jako její matka Polina, trpící nedostatkem citu a porozumění s přihrublým poručíkem ve výslužbě Šamrajevem, je vázána na dr. Dorna, jemuž ovšem nebyla jedinou milen-

I. překlad:Bohumil Mathesius, 1959

Trigorin: Jakýpak úspěch? Nikdy jsem se sobě nelíbil. Nemám rád sebe jako spisovatele. Ale co je nejhorší, jsem v jakémsi čoudu a často ani nechápu, co píšu... Mám rád tuhle vodu, tyhle stromy, nebe, cítím přírodu, probouzí ve mně vášeň, neodolatelnou touhu psát. Ale vždyť já nejsem jen spisovatel - krajinář, vždyť já jsem taky občan, mám rád vlast, lid, cítím, jsem-li spisovatel, že musím psát o lidu, o jeho trápení, o jeho budoucnosti, psát o vědě, o právech člověka a tak dále a tak dále a píšu o tom všem, chvátám, se všech stran mě pobízejí, zlobí se a já skáču ze strany na stranu jako liška štvaná psy, vidím, že život a věda stále pokračují, a já se stále opožďuju a opožďuju, jako mužik, který zmeškal vlak, a konec konců cítím, že dovedu toliko popsat krajinu a ve všem ostatním jsem falešný, falešný až do morku kostí.

Nina: Vy jste přepracován a nemáte čas ani chuť poznat svůj význam. Třeba jste nespokojen sám se sebou, ale pro ostatní jste veliký a nádherný člověk. Kdybych já byla takovým spisovatelem jako vy, věnovala bych davu celý svůj život, ale uvědomovala bych si, že jeho štěstí je jedině v tom, aby se přiblížil ke mně, a dav by mě vozil v triumfu.

Trigorin: Nu, v triumfu... Copak jsem Agamemnon, či co?

Nina: Za takové štěstí jako být spisovatelkou nebo herečkou snášela bych nelásku svých nejbližších, nouzi, zklamání, žila bych v chudé chajdě a jedla jen suchý chléb, trápila se nespokojeností se sebou samou, poznáním své nedokonalosti, ale chtěla bych za to slávu ... opravdovou, bouřlivou slávu.... Hlava se mi točí.... Uf...

Arkadinová: *(z domu)* Borisi Alexejeviči!

Trigorin Volají mě... Musím asi jít skládat věci. Ale nechce se mi odjet. *(Ohlíží se po jezeře)* Ale hleďte, je to rozkoš... Jak je to hezké.

Nina: Vidíte na druhém břehu dům a sad?

Trigorin: Ano.

Nina: Toť je statek mé nebožky maminky. Narodila jsem se tam. Celý život jsem strávila u tohoto jezera a znám na něm každý ostrůvek.

Trigorin: Hezky je tu u vás. *(Uvidí racka)* A co je tohle?

II. překlad Josef Topol, 1965

Trigorin: Úspěch? Nikdy jsem se nelíbil sám sobě. Jako spisovatel se nemám rád. A nejhorší je, že jsem pořád v nějakém obluzení, že často ani nevím, co píšu. Mám rád tuhle vodu, ty stromy, to nebe, a vůbec příroda na mne působí jako vášeň a já prostě musím, musím psát! Ale přece nemůžu psát jenom o kráse přírody - jsem taky občan, miluju svou vlast, svůj lid a uvědomuju si, že jako spisovatel mám povinnost promluvit taky o našem lidu, o jeho utrpení, o jeho budoucnosti, obírat se vědou, hájit lidská práva a nevím, co všechno - a tak o tom píšu, v ustavičném chvatu, naléhají na mě ze všech stran, napadají mě a já jenom kličkuju jako štvaná zvěř a přitom vidím, jak se život a věda ženou dopředu a já ztrácím dech a pokulhávám někde vzadu jako mužik, kterému ujíždí vlak a nakonec cítím, že tak nejspíš ještě svedu vylíčit krajinu, ale jinak jsem vedle, úplně vedle.

Nina: Práce vás tak pohlcuje, že si ani nestačíte uvědomit svůj význam. Anebo nechcete. Prosím - sám se sebou můžete být nespokojen, ale pro ostatní jste přece jen vynikající, veliká osobnost. Umět tak psát jako vy, obětuju celý svůj život davu - ale s tím vědomím, že dav může být šťasten jenom tehdy, když se povznese ke mně a bude mě za to vozit ve zlatém kočáře...

Trigorin: To už snad trochu přeháníte, s tím kočárem... Copak jsem nějaký Agamemnon?

Nina: Vědět, že ze mne bude spisovatelka nebo herečka - za takové štěstí vydržím všechno: ať mě opustí přátelé, ať poznám bídu a zklamání a žiju někde v chajdě o suchém chlebu a trápím se třeba pro své chyby a nedostatky - jenom když za to všechno dostanu slávu... pravou, opojnou slávu ------- Zatočila se mi hlava....ach....

Z domu se ozve hlas Arkadinové: "Borisi Alexejeviči!"

Trigorin: Volají mě... Musím jít balit. Ale nechce se mi odsud. Podívejte, taková pohoda. Líbí se mi tu.

Nina: Vidíte na protějším břehu tu zahradu a ten dům?

Trigorin: Ano

Nina: To je statek mé nebožky maminky. Tam jsem se narodila. Od malička žiju tady u jezera, znám každý ostrůvek.

Trigorin: Líbí se mi tu u vás. *(Uvidí racka.)* Co je tohle?

III. překlad Leoš Suchařípa, 1985

Trigorin: Jaký úspěch? Nikdy se mi nelíbilo to, co píšu. Jako spisovatel se nemám rád. Nejhorší je, že jsem jaksi omámen a často nechápu, co píšu... Mám rád tady tu vodu, stromy, nebe, cítím přírodu, vyvolává ve mně vášeň, neodolatelnou touhu psát. Ale já přece nejsem jenom krajinář, jsem také občan, mám rád svou vlast, národ, cítím, že jako spisovatel jsem povinen mluvit o lidu, jeho utrpení, o jeho budoucnosti, mluvit o vědě, o lidských právech a tak dál, a tak dál, a píšu tedy o všem, spěchám, ze všech stran mě někdo honí, zlobí se, já pobíhám sem tam jak liška štvaná psy a vidím, že život a věda jdou neustále kupředu a já za nimi klopýtám jako člověk, kterému ujíždí vlak a konec-konců cítím, že umím popsat jenom krajinu a ve všem ostatním jsem falešný do morku kostí.

Nina: Jste přepracovaný a nemáte čas ani chuť uvědomit si svůj význam. Buďte si nespokojený sám se sebou, ale pro jiné jste veliký a nádherný! Kdybych uměla tak psát jako vy, věnovala bych veřejnosti celý svůj život, ale uvědomovala bych si, že její štěstí je pouze v tom, aby ke mně vzhlížela a vozila mě na triumfálním voze.

Trigorin: No, na triumfálním voze... Copak jsem Agamemnon! *(Oba se usmějí)*

Nina: Za štěstí být spisovatelkou nebo herečkou bych vydržela nenávist přátel, bídu, zklamání, žila bych na půdě a jedla jenom černý chleba, byla bych nespokojená sama se sebou a uvědomovala bych si své nedostatky, ale za to bych vyžadovala slávu... opravdovou, hlučnou slávu... *(Zakryje si obličej rukama)* Točí se mi hlava... Uf!

Arkadinová: *(z domu)* Borisi!

Trigorin: Volají mě... Zřejmě musíme balit. Nechce se mi odjet. *(Ohlédne se na jezero)* Jaká je tady pohoda!... Pěkné!...

Nina: Vidíte na druhém břehu ten dům a sad?

Trigorin: Ano.

Nina: To je panství mé nebožky matky. Narodila jsem se tam. Celý život jsem strávila u toho jezera a znám na něm každý ostrůvek.

Trigorin: Máte to tady pěkné! *(Spatří racka)* A co je tohle?

kou. Starý Sorin zde pak už žije zcela sám svůj zkrachovalý, anonymní život. Po Konstantinově pokusu o sebevraždu se Arkadinová rozhodne Trigorina odvézt, ale nedokáže se ho sama vzdát, jako nedokáže předejít útěku Niny za ním. Na konci hry se Nina vrací jako Trigorinův stín na stará místa, dostala se sice k divadlu, ale ztratila zdraví i osobní štěstí, jedinou jistotou je setrvačnost profese. Setkává se s Treplevem, aby oba nahlédli bezperspektivnost svých životů. Konstantin nakonec spáchá sebevraždu.

Vilém MRŠTÍK, kterého zajisté divadelníci znají, sepsal ke konci minulého století důležitou stať nazvanou BESTIA TRIUMPHANS, zabývající se antietickým a antiestetickým lidským chováním. Důležitější než stať je autorovo vysvětlení názvu Bestia triumphans:„ *Pod tím slovem rozumíme míru či nemíru nevzdělanosti, summum to hrubých vlastností ať v člověku, ať v korporacích nebo v celé společnosti a celém národě, pokud rozhodující převahy nabývají a nabýti smějí nad vlastnostmi a zásadami, jimiž se řídí a k nimž se povznesl každý opravdový vzdělanec.*"

Uplynulo sto let od napsání a zdá se, že bestie páně Mrštíka triumfuje víc a víc a ještě dostane další šanci, neboť se zdá už nepochybné, že současný stát a vláda jeho vrací vzdělání a kulturu – která ve své podstatě je časovanou bombou, vybuchující etapovitě až po 15 až 20 letech – kamsi až za pazourky. Ekonomický a pragmatický výsledek vzdělání a kultury v širším slova smyslu (tedy i kultury politické) totiž není okamžitě vidět, čímž je pro české politikaření nepopulární. Místo otevření se úběžníku budoucnosti se současné politické myšlení nebo to, co se za něj vydává, uzavírá do strnulé přítomnosti se silnou tendencí anulovat cokoli z minulosti. Takovýto postoj opět likviduje minulost, to jest národní kořeny a historii, takže budoucnost zapadá za obzor v hukotu plamenů jak messerschmitt zasažený velkorážnými spřaženými kulomety stihačky spitfire. Možná ale, že v našich časoprostorových souřadnicích to je teprve v kouři a ohni po křídle padající fokker, kterého z blankytu nebes sundal velbloudí hrb pilotovaný kapitánem Bigglesem?

Fr. Zborník upozornil, že poprvé v semináři nezačíná diskuse o tématech a prostředcích, ale o tom, zda pro míru každého z nás toho mělo být víc nebo méně – nenašel ale nic, co by bylo jen a jen pro efekt.

Vl. Zajíc připomněl situaci čtení pohádek na dobrou noc obecně.

Děti ze semináře A, jak řekla Eva Kodešová, měly z představení celkově velmi příjemné pocity.

Vyvolávalo v nich tyto asociace:

lenost – abstraktní pojem

král, žabka, Lars, další postavy a miminko – konkrétní postavy

studna, loďka, moře – konkrétní „věci"

trápení – abstraktní

další věci – konkrétní

láska, pracovitost, poučení – abstraktní

zklamání – abstraktní a nakonec

Děvčata lásku nejmenovala vůbec (Lars se změnil, protože ho žabka naštvala a on si řekl, že taky něco dokáže). Lars se dětem nelíbil. (Nechal Amagerdu veslovat samotnou a vůbec jí nepomohl. Přičaroval jí dítě a ani se jí nezeptal, jestli ho chce.)

Na obrázcích, kde měly děti znázornit svůj základní pocit z představení dominuje u chlapců modrá, moře, voda, bouře, z konkrétních věcí zámek, loďka s miminkem.

U děvčat zámek, loď, moře, barevnost, Amagerda na loďce. U starších dětí se objevila ještě postel (vzpomínka na maminčiny pohádky), červené srdíčko (láska Amagerdy a Larse), černé srdíčko (Lars zklamal matku), modré otisky prstů jako stopy Larse, který to celé propojoval.

Ferda Mravenec

Děti měly tentokrát na kreslení málo času a také už byly mnohem unavenější než po předchozích představeních. I na zhodnocení jejich výkresů bylo času méně. Celkově na výkresech chlapců převažuje „technika", u děvčat „city". Jeden obrázek zachytil dramatickou situaci – Mravkolva, kluci nejčastěji kreslili scénický objekt – krabičku od sirek proměněnou ve skautský tábor a Ferdu spouštějícího se s deštníkem na zem. Evidentně se děti snažily nakreslit to nejjednodušší, co mohly „opsat". Už je to tolik nebavilo.

Ferda Mravenec aneb: Ferda pracuje, Nečekaná návštěva, Líný čmelák, Kamarád Pytlík, Tábor červených mravenců. Představení děti hodnotily jako 2. nebo 3. nejlepší po Kašpárkovi.

Seminář dospělých v první řadě pochválil spolupráci herců s dětmi. Na rozdíl od Larse Ferda musel děti vtáhnout. Scéna byla jednoduchá, funkční, výtvarně moc pěkná, nic kolem nerušilo.

Některé epizody byly dlouhé, bez důrazných point. Se začátkem každé další se představení vždy znovu „nahodilo". Přes to všechno byl ale Ferda charakterem jiný, než kterého známe od pana Sekory.

Diskuse spěla k odhalování příčin hluchých míst – jednak šlo o místa čistě autorská, autentické dialogy podle knížky byly působivější, jednak a to hlavně, představení nemělo temporytmus. A. Bergman, který celý problém pojmenoval, přesto ocenil úžasný kontakt s hledištěm, který překryl kolísavou úroveň jednotlivých epizod. Díky tomu představení vyznívalo jako by hra vznikala na místě. M. Schejbal se připojil k oslavě komunikace a setkání s dětmi přes herce a pojmenoval klíč, který k tomu všemu byl použit – GROTESKA. Groteska ovšem vyžaduje přesnost, na základě které se vytváří komunikační kanál. Kde chybí, chybí i pointy. Přesně vystavěnou postavou v intencích grotesky je například Čmelák. Naproti tomu Střevlík je už postava bez ostré pointy, proto epizoda s ním působí dlouze. Rozvolnění grotesky je ale v pořádku na samém konci, kdy se díky deštníkům propojí světy hlediště a jeviště.

Sestupná tendence představení je způsobena také nedodržováním nastoleného principu prodávání Ferdy do služby a jeho následné vracení ke kůlu. M. Strotzer připomněl, že v původní předloze je Ferda prodáván jedním majitelem druhému a svou vlastní pílí a vynalézavostí se vykoupí. Tady tato posloupnost, a proto i gradace chybí. V závěru se lektoři shodli na tom, že vlastní prostředky inscenace jsou nosné, ale je nutné je ještě prověřit zvenku.

Poločasového resumování se ujal M. Schejbal. Připomněl, že prvnímu víkendu vládla loutková představení. Ta mají v oblasti komunikace snazší postup než divadlo používající pro interpretaci tradiční prostředky. Zároveň ale i jediné činoherní představení (Ze života hmyzu), které jsme během prvního víkendu viděli, bylo povedené a dokázalo tak, že oba směry (iluzivní i antiiluzivní divadlo) mají stejné právo na život. Představení nesrovnatelná co do použitých prostředků pak lze stavět do žebříčků hlavně a snad také jedině podle toho, zda určitou hodnotu přinášejí či nikoliv. Nejdůležitějším úkolem pro všechny tvůrce divadla by měla být snaha hodnotám se maximálně přibližovat. Jejich praktické prověřování v praxi, třeba právě na FEMADu, při úzkém kontaktu s dětmi a jejich dojmy, je vždy velmi zajímavé.

Všichni se těšíme na druhý víkend, kdy budeme mít možnost sledovat, jak na děti působí i představení ne přímo a hlavně dětem určená jako budou Maryša a „Ježíšek".

– mor –

Seminář D Kašpárek chodí pěšky

Představení Čmukařů přijal seminář D bez výjimek. Všichni se při hodnocení shodli na známce ze školních lavic 1 či 1 méně. Některým z nás vadilo, že vtipy byly několikrát opakovány. Představení bylo tedy bez větších výhrad s nadšením přijato.

Co dodat? Ale ano. Položili jsme si dosti důležitou a pro děti této věkové kategorie značně náročnou otázku: „Jak je možné, že se nám představení Čertoviny, jež mělo „lepší" loutky a bylo prošpikováno vtipy více než Kašpárek, líbilo méně?" Děti se dostaly až k přirozenosti a upřímnosti (u Kašpárka), situačnímu a slovnímu humoru.

Líný Lars

Co se nám tu líbilo? Scéna, pestrost, efekty, překvapující momenty, postel, zámek, moře, okov na nožkách.

Libost nevzbuzovalo: Způsob práce s loutkou.

Asociace: Král, loutky, studna, hrad, bláto.....

Aneb: Dánský příběh, Špinavá princezna, Kouzla...

Při převyprávění příběhu se objevuje, že příběh byl v submisivním postavení vůči efektům. Vzhledem k tomuto problému se objevuje otázka, na kolik byla od tvůrců i od diváků věnována pozornost vyprávění příběhu a na kolik jednotlivým efektům? Pro většinu dětí byla z cca 70% pozornost věnována efektům.

Ze života hmyzu

Známkování: 1 – 2

Asociace: Boj, cvrček, láska, život, motýli, mravenci, šneci....

Aneb: Boj o přežití, Život pokračuje, Jsme stejní jako oni, Jednou jsi dole – jednou nahoře, a nakonec – Cesta k vegetariánství.

Kladně ohodnocena scéna motýlů, jepic. Co mělo být barevné, to bylo, co nemělo být, nevadilo.

Co naopak vadilo? Žena hrající tuláka, šneci (konec), parazit a obleček chrobáka sportovce.

A co naše mozky nepobraly? Smrt tuláka, děti v publiku.

Každou část představení jsme zde celkem slušně rozebrali. Docela mě překvapilo, že si děti okolo 12 let všímaly základních chyb a problémů toho představení.

– Martin Strotzer –

Vyhodnocení ankety dětí a lektorů

DĚTI	Kašpárek chodí pěšky	36 bodů
	Líný Lars	30 bodů
	Ze života hmyzu a Čertoviny	19 bodů

LEKTOŘI	Kašpárek chodí pěšky	15 bodů
	Ze života hmyzu	13 bodů
	Líný Lars	12 bodů

Anketa: Jak se vám líbilo představení?

DUHA Polná: **Ferda Mravenec**

Samozřejmě, že je to hezký, jako vždycky od Vaňka. *Václav Karnold*
Hezký, líbilo se mi všechno. *Petra Řeháková, 11 let*
Líbilo se mi všechno. *chlapec, asi 10 let*
Představení se mi líbilo. Ty lidi jsou přesvědčiví a dělají to s takovým půvabem a nasazením, že prostě člověk musí být okouzlen. *Marie Růžičková*
Bylo to strašně hezký, nejvíc se mi líbil brouk Pytlík. *Michal Kopulatý*

HAJ-HOU, JAKOU INTELIGENCI KDO PODĚDIL

Jakou asi tak inteligenci kdo má, když odborníci tvrdí, že jich existuje sedm. Opravdu 7? Nebo snad zatím jen sedm! Ale kdo ví. Nuže, vyberte si, k jaké inteligenci tíhnete: **logicko-matematické, prostorové, jazykové, intrapersonální, hudební, tělesně-pohybové, interpersonální.** Prý to lze poznat i podle toho, zda se některé děti snáze učí z učebnic a učitelova výkladu, či zda si potřebují věc samu ohmatat a prožít, nebo o problémech s někým diskutovat. Můžete si vybrat. Navíc jedna seriózní teorie tvrdí, že v dnešním světě je nejvíce využívaná schopnost orientovat se na základě vizuálních znaků. Což je, soudím, velmi podstatné pro divadlo!

Na FEMADu jako v pohádce...

Bylo nebylo, u řeky Cidliny žila naturalizovaná Malá mořská víla, které nikdo neřekl jinak než Maryša. Jednou ráno si řekla: „Už nikdy nebudu spát v rákosí!“ Rusalka měla dost odborných znalostí Ze života hmyzu, ale hlavně tam pořád přibývaly nějaké Odpady. Její nejbližší sousedé Líný Lars a žabka kouzelnice po čase navštívili Ferdu mravence v cizích službách, ten vám měl radost a pořád jim prováděl nějaké Čertoviny. Nakonec jim chtěl nakreslit Obrazy z dějin národa českého, ale když stále volali: „Zpívej, klaune tu naši Světlovskou baladu“, nemohl odmítnout. Líbezná píseň probudila Bystroušku, lišku. Chytrá kmotra zavrtěla ocasem, vykoukla z okénka své nory a s překvapením řekla: „Kašpárek chodí pěšky A Ježíšek už dávno zapomněl na to, že si má včas založit spoření u Českomoravské stavební spořitelny.“ - čej -

Zpravodaj 27. ročníku FEMAD 17. 9. – 19. 9. a 24. 9. – 26. 9. 1999
Náklad 100 výtisků. Šéfredaktor : mgr. Vladimír Zajíc. Redaktoři: Štěpánka Mikešová, Pavlína Morávková. Technická a výtvarná spolupráce: Jaroslav Vondruška ml.
Cena: 2.- Kč